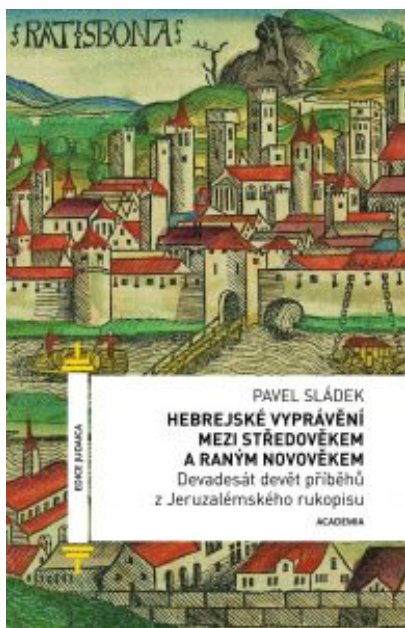

Představujeme přehled nových publikací pedagogů a studentů FF UK

V přehledu najdete odborné, popularizační, umělecké knihy a překlady pedagogů a studentů z Filozofické fakulty UK, které vznikly od listopadu 2022 do března 2023.

Společnost, politologie, historie a média

**doc. Pavel Sládek – Hebrejské vyprávění
mezi středověkem a raným novověkem:
Devadesát devět příběhů z Jeruzalémského
rukopisu (Academia)**

Katedra Blízkého východu FF UK

Publikace uvádí do českého prostředí téma starších hebrejských vyprávění. V jádru knihy stojí překlad jedné ze sbírek hebrejských příběhů, dochované v tzv. Jeruzalémském rukopisu z první poloviny 16. století. Příběhy mají svůj původ ve východních tradicích i v oblasti středoevropské, v ději mnoha z nich se objevují nadpřirozené prvky. Překlad je doplněn komentářem, který s použitím sekundární literatury ukazuje široké možnosti interpretačních přístupů.

**Olga Sixtová, doc. Pavel Sládek –
Pinkasim a správa židovských obcí v
českých zemích raného novověku:
struktura a funkce (Academia)**

Katedra Blízkého východu FF UKNa publikaci spolupracovali také dva studenti hebraistiky z Katedry Blízkého východu FF UK doktorand Kajetán Holeček a absolvent Tobiáš Smolík.

Pinkasim, tedy knihy, které vedly samosprávné orgány raně novověkých židovských obcí, jsou prvotním pramenem pro poznání fungování obecní samosprávy v oblastech kultu, školství, soudnictví, hospodářství i regulace obecného soužití, způsobů obživy a obchodní konkurence. Komplikované vztahy obcí s vrchnostmi, z jejichž vůle existovaly, můžeme naopak nejlépe poznat z externích vrchnostenských archiválií. Tato kolektivní práce několika českých historiků a judaistů pracuje s oběma typy pramenů.

**KAREL
TEIGE**

**DENÍKY
1912—1925**

**doc. Jan Wiendl a prof. Josef Vojvodík –
*Karel Teige: Deníky 1912–1925***

(Akropolis)

Ústav české literatury a komparatistiky
FF UK

Bohatě dokumentovaná edice s více jak 300 barevnými reprodukcemi, komentáři a doprovodnou studií Josefa Vojvodíka představuje jedinečný soubor zápisků deníků jedné z nejvýraznějších osobností meziválečné avantgardy. Deníky přinášejí sérii originálních zápisků, komentujících jednak osobní život a vlastní výtvarnou i literární tvorbu, jednak události umělecké a společenské. Teige komentuje vlastní četbu, setkání a korespondenci, uvažuje o uměleckých a teoretických podnětech a dokumentuje autorovu určující roli v organizaci umělecké i umělecko-politické části své generace. Svého druhu jsou pak cestovní deníky z let 1922 a 1924 z cest do Francie a Itálie, a zvláště pak deník z podzimu 1925 z cesty československé delegace do Moskvy a Leningradu.

doc. Daniela Tinková – Osvícenství v českých zemích I. – Formování moderního státu I. (1740–1792) (Nakladatelství Lidové noviny)
Ústav českých dějin FF UK

První díl připravované trilogie věnované osvícenství v českých zemích sleduje proces „budování (moderního) státu“ pomocí série reforem, které více či méně radikálně zasahovaly do stávající struktury historických zemí. Autorka zkoumá, jak tyto reformy změnily postavení samotných českých zemí, jak zasáhly do jejich vnitřního uspořádání i jak se změnily vztahy mezi Čechami, Moravou a Slezskem. Dále ukazuje, jaký vztah se utvářel mezi vídeňským centrem a česko-moravsko-slezskou „periferií“ i kdy a proč toto centrum zasahovalo do jejich vnitřních záležitostí.

dr. Michal Stehlík a dr. Martin Groman – Přepište dějiny podruhé (Nakladatelství Jota)
Ústav českých dějin FF UK a FSV UK

Dějiny jsou přepisovány odjakživa a vlastně stále. A tak není divu, že autoři podcastu *Přepište dějiny* dr. Michal Stehlík a dr. Martin Groman po úspěšné první knize přicházejí s jejím pokračováním, ve které společně diskutují o historii i současnosti.

dr. Michal Stehlík – *Nejisté dějiny.*
Rozhovor o historii a paměti
(Nakladatelství Fish&Rabbit)
Ústav českých dějin FF UK

Nejisté dějiny jsou knihou, kterou se prolínají kritické otázky nejen směrem do historie, ale také k dnešku. Michal Stehlík a Monika Rybová se zamýšlí ve společném rozhovoru nad tématy významnými v minulosti i naší současnosti. Jaké jsou kořeny parlamentní demokracie a přijali jsme ji za svou? Jakou roli hraje v dějinách i dnešku autorita? Vyrovnali jsme se s totalitou nebo – a jakým způsobem – nás ovlivňuje dodnes? A co fenomény jako bohatství nebo chudoba? A proč je zaklínadlem mnoha politiků i dnes slovo „jistota“?

Jan Ort – *Harmonie soužití. Romové jako místní obyvatelé východního Slovenska*

(Nakladatelství Karolinum)

Katedra středoevropských studií FF UK

Na rozdíl od jiných antropologických studií zaměřujících se převážně na východoslovenské osady zvolil Jan Ort jako cíl svého terénního výzkumu obec s reputací „bezproblémového soužití“ mezi jazykově i etnicky heterogenními obyvateli. Kniha nabízí etnografickou kritiku této idylické představy a ukazuje, jak současný stav souvisí s historickou transformací, naturalizací symbolických a materiálních nerovností, hranic a hierarchií, ale zároveň i se způsoby jejich vyjednávání. Výsledkem je práce plná zajímavých etnografických popisů a postřehů, které v úhrnu poskytují odpověď na jednu z hlavních otázek textu: „Kdo je tu místní?“

dr. Barbora Půtová, Milan Svoboda, eds.
– Řeč materiálu (Nakladatelství Pavel Mervart)

Ústav etnologie FF UK

Sborník představuje závěry z odborné konference „Historický interiér a řeč materiálů“. Ve sborníku jsou prezentovány specializované studie z jednotlivých odborných etap a tematických celků, včetně textů zahraničních i domácích specialistů. Studie se zaměřují na několik okruhů. Jedná se o vymezení některých pojmů, k nimž patří historický interiér, původní technologie, kvalita materiálů anebo autenticita. Příspěvky dále sledují stavební prvky jako nedílnou součást historického interiéru a rekonstrukce historických interiérů či jejich částí s využitím znalostí původních technologií a materiálů.

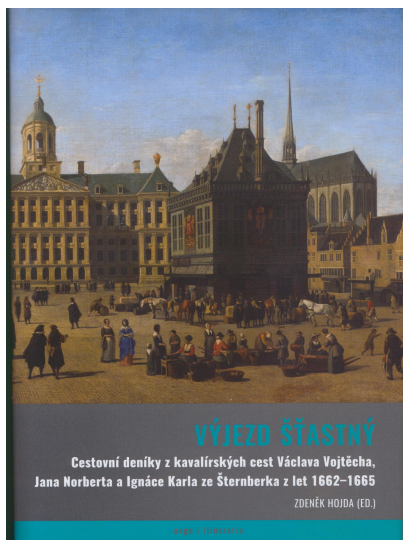

dr. Barbora Půtová – *Pravěk očima vědců / Prehistory Through the Eyes of Scientists and Artists* (Moravské zemské muzeum)
Ústav etnologie FF UK

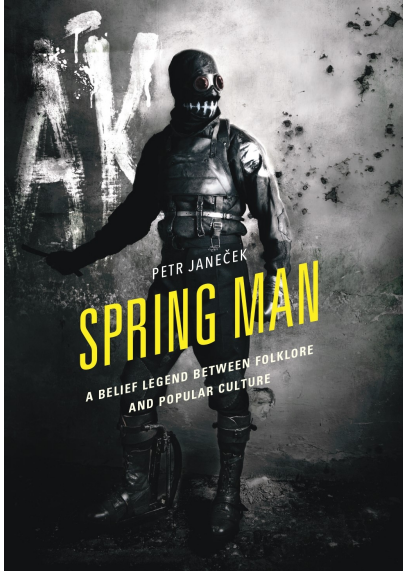
Kolektivní monografie představuje sedmé pokračování série Studií Centra kulturní antropologie. Monografie se tematicky vztahuje především k výtvarné rekonstrukci a vizualizaci života v období paleolitu. Zároveň začleňuje i problematiku paleolitického mobilního umění, jeho deskripce a interpretace.

doc. Zdeněk Hojda (ed.) – Výjezd šťastný. Cestovní deníky z kavalírských cest Václava Vojtěcha, Jana Norberta a Ignáce Karla ze Šternberka z let 1662–1665 (Argo)

Katedra pomocných věd historických a
archivního studia

Dva dochované cestovní deníky mladých Šternberků z jejich kavalírské cesty, podniknuté počátkem 60. let 17. století, představují mezi podobnými prameny k dějinám cestování v období baroka skutečný unikát. Jsou psány dobovou češtinou, a navíc jazykem velmi živým a barvitým. Najdeme v nich nejprve popis cesty Václava Vojtěcha do nizozemské Lovaně, kde všichni tři bratři studovali na tamní univerzitě; větší část deníků pak vyplňuje popis zážitků z jejich společné kavalírské cesty po západní Evropě a také druhé cesty, podniknuté již samostatně Ignácem Karlem.

doc. Petr Janeček – *Spring Man: A Belief Legend between Folklore and Popular Culture* (Lexington Books: Rowman & Littlefield)

Ústav etnologie FF UK

The study deconstructs the nationalistic myth of Spring Man that was created after the Second World War in visual culture and literature and presents his original form as an ambiguous, ghostly denizen of oral culture. Petr Janeček analyzes the archetypal character, social context, and cultural significance of this fascinating phenomenon with the help of dozens of accounts provided by period eyewitnesses, oral narratives, and other sources.

prof. Pavel Barša – *Mezi Davidovou a rudou hvězdou: Židovské odpovědi na krizi liberální emancipace*
(Nakladatelství Lidové noviny)
Ústav politologie FF UK

Z hlediska možností a zábran plné integrace evropských Židů do většinově křesťanských společností, které se v průběhu 19. století proměňovaly do moderních národů obdařených moderními státy, představovala klíčové období poslední desetiletí 19. a první desetiletí 20. století. Nástup politického antisemitismu signalizoval krizi dosavadního způsobu integrace, v němž se spojovaly politická, kulturní a sociální dimenze: občansko-právní emancipace činila z Židů rovnoprávné příslušníky daných států, jazyková a vzdělanostní asimilace je proměňovala na příslušníky většinových národů a sociální mobilita z nich činila příslušníky střední vrstvy a buržoazie.

**Filozofie,
uměnovědy**

religionistika,

doc. Josef Hrdlička a doc. Mariana Machová – *Things in Poems* (Karolinum)
Ústav české literatury a komparatistiky
FF UK a Ústav anglofonních literatur a kultur FF UK (editoři)

In this volume, fifteen scholars and poets explore the topic of things and objects in poetry written in a number of different languages and in different eras. The book begins with ancient poetry, then moves on to demonstrate the significance of objects in the Chinese poetic tradition. From there, the focus shifts to things and objects in the poetry of the twentieth and the twenty-first century, examining the work of Czech, Polish, and Russian poets alongside other key figures such as Rilke, Francis Ponge, William Carlos Williams, and Paul Muldoon.

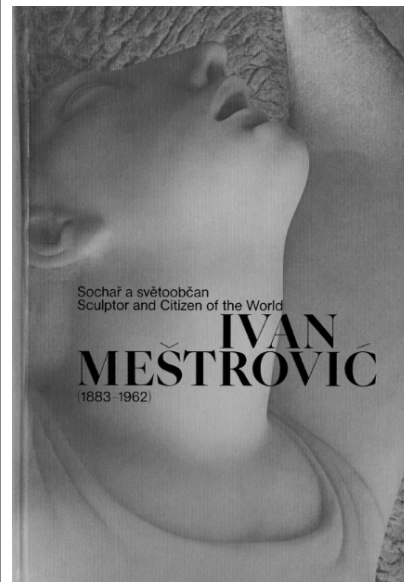

**dr. Ondřej Vojtěchovský – *Ivan Meštrović*
(1883–1962). *Sochař a světoobčan /*
*Sculptor and Citizen of the World***

(Galerie hlavního města Prahy)

editor a spoluautor z Ústavu světových
dějin FF UK

Monografie, do které přispělo deset domácích i zahraničních autorů, odborníků v oblastech dějin umění a historie, se zabývá různými aspekty uměleckého i politického života chorvatského sochaře Ivana Meštroviće (1883–1962). Věnuje se kontextu vývoje sochařství v době Meštrovićova uměleckého zrání, zejména během jeho vídeňských studií a působení v Paříži pod vlivem Augusta Rodina. Pozornost také zaměřuje na politický rámec Meštrovićova díla, které formovalo vizuální formu nacionální a státní ideologie někdejší Jugoslávie.

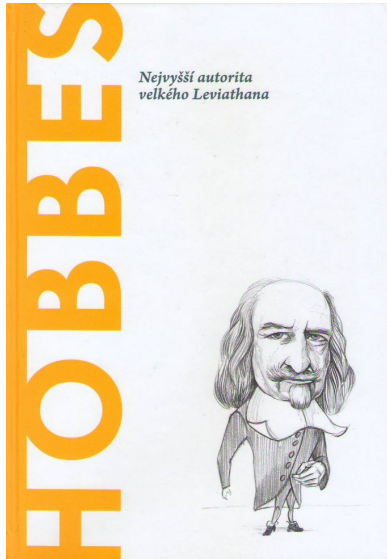
Beletrie, poezie a překlady

dr. Zuzana Krinková – J. A. Cardona:
***Helénistická filozofie. Kynikové, stoikové a
epikurejci*** (Bonalletra Alcompas)
Ústav románských studií FF UK

Helénistické filozofické školy se v 21. století ukazují být překvapivě moderním zdrojem intelektuální a duchovní inspirace. Po dlouhou dobu stály stranou pozornosti, protože byly považovány za méně důležité a upadající v soumraku řecké civilizace. Dnes však chápeme, že byly reakcí na hlubokou politickou, společenskou a náboženskou krizi (ztráta nadvlády řeckých městských států) a na potřebu nalézt nové chápání lidské bytosti. Velký cíl stoických a epikurejských myslitelů byl více praktický než teoretický: snažili se především najít způsob, jak může jednotlivec vést navzdory všem protivenstvím šťastný život.

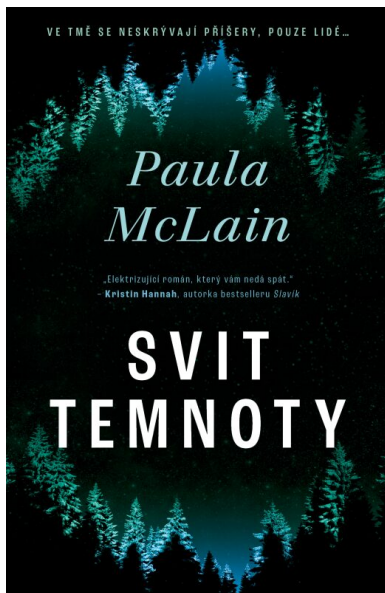
dr. Zuzana Krinková – I. Iturralde Blanco:
Hobbes. Nejvyšší autorita velkého Leviathana
(Bonalletra Alcompas)
Ústav románských studií FF UK

Thomas Hobbes je jedním z nejgeniálnějších, a přesto nejvíce opomínaných filozofů 17. století. Tento literát, humanista a vědec aplikoval na filozofii hypoteticko-deduktivní metodu, v níž zkombinoval empirismus a racionalismus. Z Hobbesova myšlení se připomínají především jeho politického úvahy. Je architektem teoretické teze, jež má základy v racionálních rozhodnutích jednotlivců odhodlaných ustavit svrchovanou a ochrannou moc: stát. Povinnost poslouchat tuto nejvyšší autoritu vychází ze souhlasu se společenskou smlouvou, kterou tito jedinci uzavírají. Centralizovaná a absolutní moc, zvěčněná postavou velkého Leviathana, je pro Hobbese paradoxně nejlepší zárukou lidské svobody a nejlépe ji před lidmi samotnými chrání.

Michal Otáhal – Paula McLaine: *Svíť temnoty*
(Vendeta)

student na Ústavu anglofonních literatur a kultur FF UK

Anna Hartová je ostřílená detektivka s temnou minulostí i přítomností žijící v San Franciscu, kde pátrá po pohřešovaných dětech. Poslední, ne-li největší životní zvrát ji dostane na kolena a vyhledá útočiště v nedalekém městečku Mendocino, kde strávila nejpodstatnější část svého dětství. Doufá v návrat k poklidným vzpomínkám, kde bude moct prchnout před svým žalem, ale hned po svém příjezdu se v ní probudí její vyšší instinkt – zachraňovat. Dozvídá se totiž, že se pohřešuje místní dívka, která jí až děsivě připomíná klíčový moment z dětství, kdy jedna nevyřešená vražda navždy změnila celou komunitu městečka. Neodolá svému volání a plnou silou se pustí do případu, který toho odhalí mnohé nejen o samotném městečku a ztracené dívce, ale i jí samotné. Minulost se začne slévat s přítomností a opět musí čelit násilné stránce lidské duše i svým osobním útrapám.

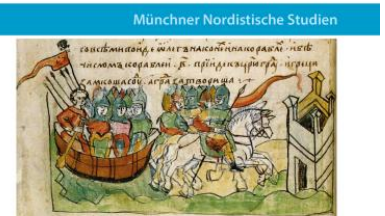
Jazykověda a učebnice

dr. Hana Štěříková – *Stewards, Soldiers and Court Officials: Three Scandinavian Elements in the Language of Old Russian Law*

(Utzverlag)

Oddělení skandinavistiky, Ústav germánských studií FF UK

This volume is dedicated to Scandinavian lexical borrowings in Old Russian, a topic, that has been discussed for almost 300 years, and approaches the issue from different points of view. The book aims for the most objective and critical approach based on conscientious and thorough work with primary sources. Its attention is focused especially on historical-semantic development of the chosen words, revealing a fascinating tale of their journey through the whole European continent, going back to surprisingly ancient times.

Hana Štěříková

*Stewards, Soldiers and Court Officials:
Three Scandinavian Elements in the
Language of Old Russian Law*

utzverlag

prof. Petr Čermák, Jan Mrva – *Jazyková situace v současném Španělsku* (Karolinum)

Ústav románských studií FF UK

Na knize spolupracovali absolventi FF UK

Adéla Kořátková a Tomáš Buchtele

Monografie se zabývá sociolingvistickou analýzou současné situace ve Španělsku.

Vychází z detailního popisu jazyků a dialektů současného Španělska a snaží se načrtnout jazykovou dimenzi konfliktů, ke kterým dochází v tomto mnohojazyčném státě.

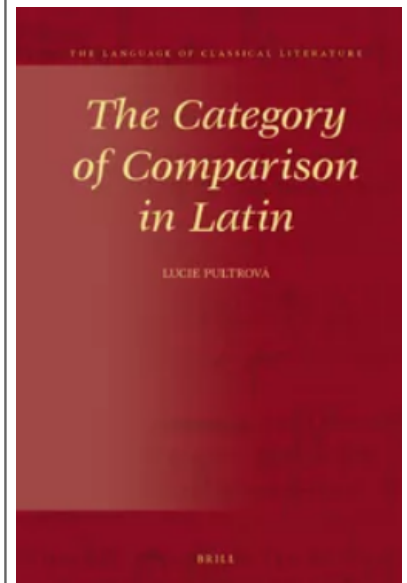
Popisuje historii a současnost složitého vztahu mezi jazykem oficiálním (španělština) a jazyky kooficiálními (katalánština, baskičtina, galicijština). Ukazuje, že jazykový rozměr je jen jedním z aspektů, byť důležitým, daleko složitějšího konfliktu a že vztah mezi tímto jazykovým rozměrem a dimenzí politickou, kulturní a sociální je daleko komplikovanější, než jak se obvykle prezentuje.

doc. Lucie Pultrová – *The Category of Comparison in Latin* (Brill)

Ústav řeckých a latinských studií FF UK

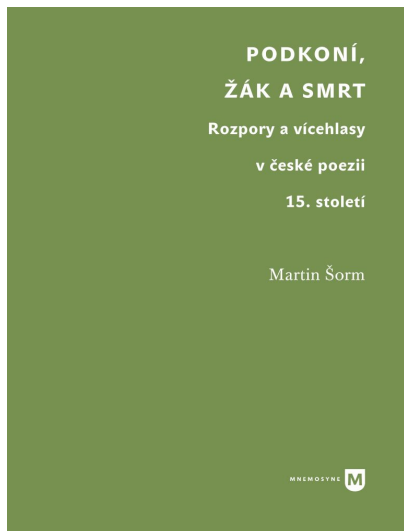
This book focuses on one of the basic – yet still rather neglected in Latin linguistics – grammatical categories: comparison of adjectives and adverbs. Which Latin adjectives and adverbs allow comparative and superlative forms, and which do not? This question may seem trivial to those working with modern languages but is not at all trivial in the case of a dead language such as Latin that has no native speakers and only a limited corpus of written texts. Based on extensive data collection, the book aims to provide today's readers of Latin with some objective criteria for determining the answer.

Vydavatelství FF UK

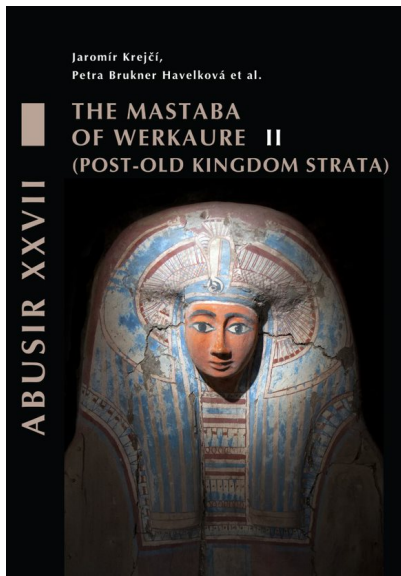
dr. Martin Šorm – *Podkoní, žák a smrt. Rozpory a vícehlasy v české poezii 15. století*

Ústav české literatury a komparatistiky
FF UK

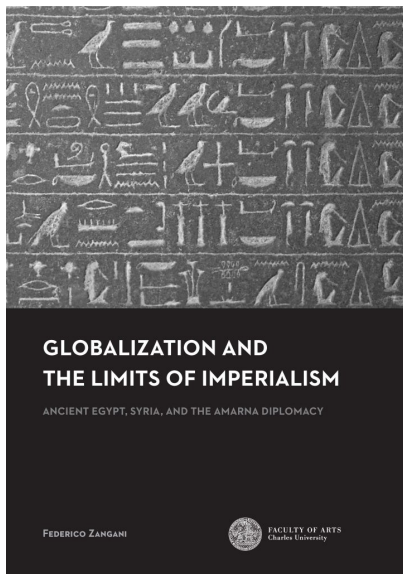
Cílem této studie je porozumění básni Podkoní a žák v literárním poli pozdního středověku. Autor básně srovnává s ostatními dialogickými skladbami z konce 14. století, s poezií z doby husitských válek a s básněmi o smrti. Staročeské dialogické básně představuje z pohledu výzkumu středověké literární recepce (rukopisného kontextu a tiskařských publikačních portfolií) a literárněhistorické antropologie, přičemž dochované texty ukazuje v jejich vzájemných vztazích a pravděpodobných dobových funkcích a účincích.

doc. Jaromír Krejčí, dr. Petra Brukner Havelková, dr. Marie Peterková Hlouchová et al. – *Abusir XXVII. The mastaba of Werkaure. Volume II: Tombs AC 26 and AC 32, post-Old Kingdom strata*
Český egyptologický ústav FF UK

Druhý díl monografie o výsledcích archeologického výzkumu Verkaureovy mastaby (hrobky AC 26 datované do 2. poloviny 5. dynastie) a jejího okolí v centrálním Abúsíru se věnuje kontextům datovaným do Prvního přechodného období, Střední říše, Nové říše a 1. tisíciletí př. Kr. Těžištěm práce jsou analýzy týkající se sekundárního pohřebiště, jež se v prostoru hrobky AC 26 a sousedních hrobek AC 32 rozvíjelo během Třetího přechodného období a Pozdní doby. Během archeologického výzkumu bylo objeveno velké množství nálezů a ekofaktů, které tato multioborová publikace o osmi kapitolách komplexním způsobem zpracovává.

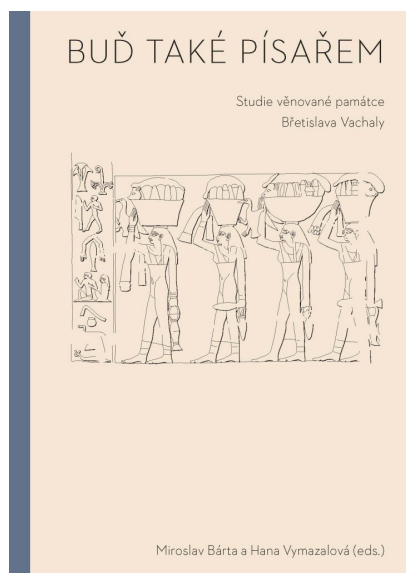
dr. Federico Zangani – *Globalization and the Limits of Imperialism. Ancient Egypt, Syria, and The Amarna Diplomacy*
Český egyptologický ústav FF UK

This book investigates ancient Egyptian imperialism in Syria and the origin of the Amarna diplomacy at the time of the 18th Dynasty, during the earliest phase of globalization in world history, the Late Bronze Age, by addressing theories and debates in the fields of Global History, International Relations, and political science, and with the inclusion of comparanda from Classics as well as modern and contemporary history. Contrary to Egyptological consensus, this book argues that the primacy of the Levantine cities in international relations, diplomacy, and global networks prevented the creation of an Egyptian empire in the northern Levant, and forced the pharaonic monarchy to participate in a diplomatic system of foreign origin. Therefore, this study offers an Egyptological perspective on the problematic nexus between imperialism and globalization, and argues that Late Bronze Age globalization imposed limits

**prof. Miroslav Bárta a doc. Hana Vymazalová (eds.) – *Buď také písařem.*
Studie věnované památce Břetislava Vachaly**

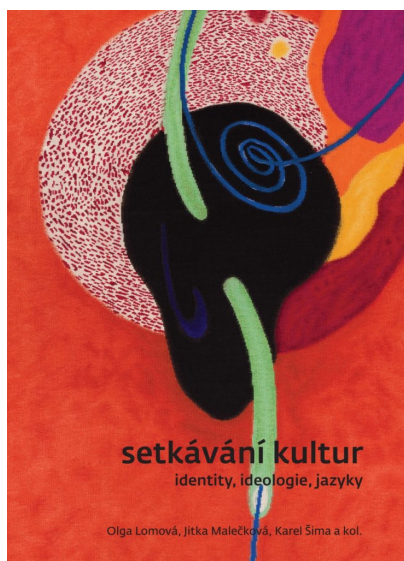
Český egyptologický ústav FF UK

Sborník s bohatým fotografickým doprovodem je věnován památce profesora Břetislava Vachaly (1952–2020), dlouholetého pracovníka Českého egyptologického ústavu FF UK, zkušeného a světově uznávaného vědce a nadšeného popularizátora egyptologického bádání. Texty přibližují širší čtenářské veřejnosti poslední výsledky výzkumu v oboru egyptologie a egyptské archeologie. Témata příspěvků jsou zaměřená velice široce, stejně jako práce Břetislava Vachaly, jež zahrnovala překlady původních egyptských textů, archeologické výzkumy či studium nejrůznějších aspektů staroegyptské společnosti a kultury.

**prof. Olga Lomová, prof. Jitka
Malečková, dr. Karel Šima a kol. –
*Setkávání kultur. Identity, ideologie,
jazyky***

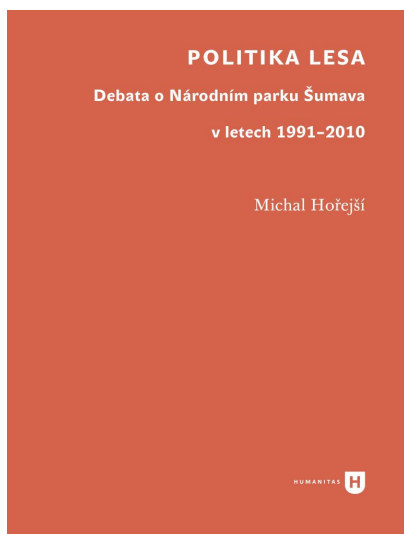
Katedra sinologie FF UK, Katedra
Blízkého východu FF UK, Ústav
hospodářských a sociálních dějin FF UK

Autoři kolektivní publikace se zamýšlejí nad proměnami, k nimž od nepaměti dochází vlivem setkávání a střetávání odlišných kultur. Téma rozebírají v souvislostech propojených otázek kulturní svébytnosti, idejí a ideologií, respektive náboženství, a vývoje jazyků. Jednotlivé případové studie zahrnují dlouhé historické období od starověku do současnosti s těžištěm v několika disciplínách: historii, antropologii, islamologii, egyptologii a lingvistice. Různé způsoby hledání odpovědi na společné otázky umožňují postupně nahlédnout mezikulturní setkání v jejich rozmanitosti a doložit zásadní význam nikdy nekončícího procesu vzájemného působení různých kultur pro utváření lidské civilizace.

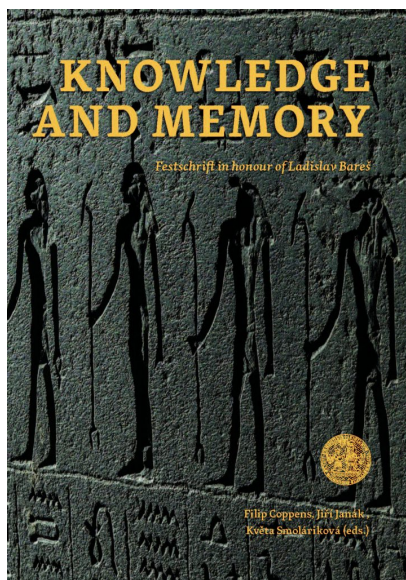
**dr. Michal Hořejší – *Politika lesa.*
Debata o Národním parku Šumava v letech
*1991–2010***

Ústav českého jazyka a teorie komunikace
FF UK

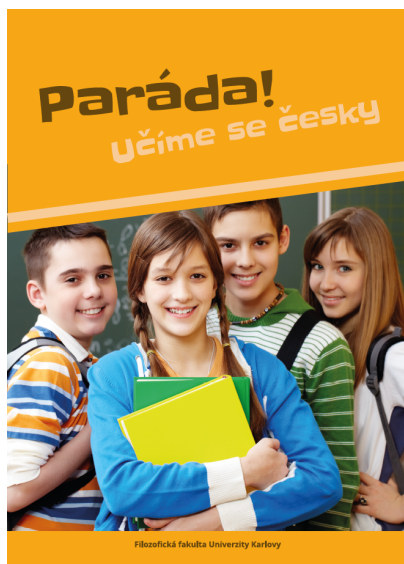
Politika lesa na materiálu 7000 novinových článků z let 1991–2010 a na pozadí analýzy textů spisovatele Karla Klostermanna (1848–1923) pomáhá pochopit nejen limity společenské dohody o „ponechání přírody přírodě“, ale především to, jak se z lokální debaty o územním rozvoji stalo prostředí, které sehrálo neopominutelnou roli v ustavování českého populismu.

doc. Filip Coppens, doc. Jiří Janák,
doc. Květa Smoláriková (eds.) –
*Knowledge and Memory. Festschrift in
honour of Ladislav Bareš*
Český egyptologický ústav FF UK

Svazek „Knowledge and Memory“ slouží jako ocenění úspěšné kariéry profesora Ladislava Bareše u příležitosti jeho 70. narozenin. Pojmy poznání a paměť dokonale vystihují ústřední zaměření náboženských a magických kouzel z šachtových hrobek v Abúsíru z Pozdní doby, což je téma, které bylo vždy blízké srdci a mysli Ladislava Bareše. Soubor třiatřiceti prací, napsaných bývalými studenty, četnými kolegy a přáteli, je proto věnován tématům úzce spjatým s celoživotním zájmem profesora Bareše: memfidské pohřebiště v průběhu věků a Pozdní doby na celém území Egyptského státu.

dr. Silvie Převrátilová a kolektiv:
Paráda! Učíme se česky
Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Cílovou skupinou učebnice jsou děti s odlišným mateřským jazykem na 2. stupni základní školy, které mají dosud minimální zkušenost s češtinou (úroveň A1). Učebnice obsahuje celkem 10 kapitol, které se tematicky opírají o Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání. V každé kapitole je zařazena část věnovaná jednomu dalšímu předmětu jako je dějepis, přírodopis, výtvarná výchova a další. Na konci každé kapitoly se v sekci Český jazyk žáci seznamují se základní terminologií a znalostmi potřebnými pro zapojení do předmětu český jazyk.